

TYGODNIK WILEŃSZCZYŹNY

www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

- „Chtopi” polskim kandydatem do Oscara **str. 2**
- Dbajmy o przedszkola w sposób zrównoważony **str. 3**
- Sukcesy Iwony Szulc, młodej pianistki z SołeczNIK **str. 4**

Rota

- W podwileńskich Bezdanych odsłonięto tablicę upamiętniającą akcję Józefa Piłsudskiego **str. 1**
- Hold poległym **str. 1**

PRENUMERATA 2023

Do 19 października trwa prenumerata na listopad 2023 roku.

**Za 1,75 euro – miesięcznie
za 21,05 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób niepełnosprawnych –
1,68 euro – miesięcznie
za 20,20 euro – rocznie.
(indeks 0322)**

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Apel Pamięci w Ponarach

„Cisza i nasza modlitwa”

FOT. JERZY KARPOWICZ

Poległym oddali hold przedstawiciele instytucji i organizacji z Polski i Litwy, reprezentanci społeczności polskiej na Wileńszczyźnie

„Są takie miejsca, gdzie ptaki nie śpiewają. Nie usłyszymy śpiewu ptaków w Auschwitz, w Katyniu i w Ponarach. Tutaj bezmiar bólu i cierpienia, tutaj krew naszych rodaków, która wsiąkla w tę ziemię, powoduje, że szumią tylko drzewa, jest cisza i nasza modlitwa” – powiedział szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk podczas Apelu w wileńskich Ponarach, miejscu masowych egzekucji, głównie Żydów i Polaków, w okresie okupacji niemieckiej podczas II wojny światowej.

Apel Pamięci w Kwaterze Polskiej w Ponarach oraz Msza św. w intencji ofiar to jeden z głównych punktów Uroczystości Ponarskich, organizowanych co roku (Dokończenie na str. 5)

Konferencja „Władysław Syrokomla – autor pierwszego turystycznego przewodnika po Litwie”

Pionier turystyki

W Sejmie Republiki Litewskiej w poniedziałek, 25 września, odbyła się konferencja pt. „Władysław Syrokomla – autor pierwszego turystycznego przewodnika po Litwie”. (Dokończenie na str. 6)

FOT. MARLENA PASZKOWSKA

Oddanie ponad 50 mln dla prywatnych przedszkoli jest przejawem korupcji politycznej

Zamiast wspierania prywatnego biznesu i dopłacania ze swego budżetu ponad 100 euro miesięcznie do pobytu dziecka w prywatnym przedszkolu wileński samorząd mógłby przeznaczyć te środki na budowę nowych przedszkoli – uważa wileński radny z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin Wiktor Jusiel, który na posiedzeniu Rady wygłosił oświadczenie na ten temat

„Wraz z nadejściem jesieni i początkiem nowego roku szkol-

nego, pojawiła się doskonała okazja, aby po raz kolejny porozmawiać o problemach oświatowych w Wilnie. Jednym z nich jest brak miejsc w przedszkolach i co za tym idzie – zapotrzebowanie na nowe placówki edukacyjne” – powiedział Wiktor Jusiel.

Radny przypomniał, że w (Dokończenie na str. 3)

80. rocznica likwidacji getta w Wilnie

80 lat temu rozpoczęła się decydująca faza likwidacji wileńskiego getta i zagłady jego mieszkańców. 23 września Litwa obchodzi Dzień Zagłady Żydów.

Holokaust na Litwie doprowadził do niemal całkowitej zagłady Żydów polskich i litewskich. W czasie II wojny światowej na Litwie zginęło około 195 tys. Żydów. Spośród ok. 210 tys. Żydów zamieszkujących ten obszar do końca wojny przetrwało ok. 15 tys.

Eksterminacja Żydów była zorganizowana przez okupanta niemieckiego, jednak w znaczącym stopniu była popierana lub biernie tolerowana przez kolaborantów litewskich. Największą niesławą cieszy się formacja Ypatingasis būrys, odpowiedzialna za zbrodnię w Ponarach.

Według Centrum Badań Ludobójstwa i Oporu Ludności Litwy, przed II wojną światową na Litwie mieszkało około 210 tys. Żydów.

Holocaust - ludobójstwo około 6 milionów europejskich Ży-

dów oraz milionów innych prześladowanych grup dokonane w czasie II wojny światowej przez III Rzeszę i wspierane w różnym stopniu przez uzależnione od niej państwa sojusznice.

Fot. Marian Paluszkiewicz

Krótki numer 111 – dla Litewskiego Czerwonego Krzyża

Od 1 września Urząd Regulacji Łączności (RRT) umożliwił organizacjom non-profit używanie krótkiego numeru 111 w przypadku udzielania pomocy humanitarnej, socjalnej lub innej podobnej. Wpłynął jeden wniosek – Litewski Czerwony Krzyż wyraził chęć dysponowania tym krótkim numerem – informuje RRT.

„Krótkiego numeru 111 nie można było do tej pory przypy-

sać i używać. Żyjemy jednak w czasach wyzwań gospodarczych i społecznych, a pomoc humanitarna, społeczna i inna może być dostępna szybciej i wygodniej. Wie-

rzemy, że łatwy do zapamiętania numer alarmowy, taki jak 111, ułatwi koordynację takiej pomocy” – mówi Jorūnė Mikulėnaitė-Baušienė, szefowa grupy ds. zarządzania zasobami komunikacji elektronicznej RRT.

Numery telefonów stanowią zasoby państwowe i przydzielane są według ustalonej procedury.

Na Litwie wydano ponad 10,3 miliona numerów.

Na podst. rrt.lt

Od 5 października w placówkach medycznych będą dostępne szczepienia przeciwko grypie i Covid-19

W litewskich placówkach opieki zdrowotnej od 5 października będzie można zaszczepić się jednocześnie przeciwko grypie i Covid-19 – poinformowało Ministerstwo Ochrony Zdrowia.

Wraz z nadejściem pierwszych chłodniejszych dni Ministerstwo Ochrony Zdrowia przypomina, że każdy musi zadbać o swoją odporność, dlatego od 5 października we wszystkich placówkach medycznych podczas jednej wizyty będzie można zaszczepić się przeciwko najbardziej rozpowszechnionym chorobom zakaźnym –

grypie i koronawirusowi.

Szczepionki przeciw grypie i zaktualizowane szczepionki przeciwko Covid-19 są najbardziej zalecane dla osób z grup ryzyka, które obie szczepionki otrzymają bezpłatnie.

W celu otrzymania obu szczepionek zaleca się o kontaktowanie

się z placówką medyczną, w której dana osoba jest zarejestrowana. Mieszkańcy nadal będą mogli zaszczepić się szczepionką na Covid-19 w dowolnej placówce medycznej i aptece.

Szczepionki przeciw grypie dla osób należących do grup ryzyka są refundowane przez państwo, gdy szczepionkę otrzymuje się w placówce medycznej, w której ta osoba jest zarejestrowana. Szczepionkę przeciw grypie można otrzymać na własny koszt w dowolnej placówce medycznej lub aptece.

Na podst. sam.lt

Otwarcie ścieżki poznawczej na Wzgórzu Ponarskim

Dyrekcja Regionalnych Parków w Kolonii Wileńskiej i Werkach zaprasza wszystkich miłośników przyrody na otwarcie nowej ścieżki poznawczej w rezerwacie krajobrazowym erozyjnego Wzgórza Ponarskiego.

Prezentacja nowej ścieżki odbyła się 27 września w punkcie

widokowym w Gariunach.

Po słowie wstępnym odbędzie się krótki spacer szlakiem (ok. 2 km), podczas którego będzie można podziwiać przyrodę.

„Zobaczycie, jak przyroda potrafi kreatywnie wplatać się i zachwycać nawet na najbardziej zurbanizowanych terenach.

Stoki w rezerwacie krajobrazowym erozyjnego Wzgórza Ponarskiego zachwycają nawet te osoby, które wiele widziały!” – zapewnia Dyrekcja Regionalnych Parków w Kolonii Wileńskiej i Werkach.

Na podst. pavilniai-verkiaai.lt

Ministerstwo proponuje podwyżkę płac nauczycieli o 20,5 proc.

Minister oświaty, nauki i sportu Gintautas Jakštys spotkał się we wtorek, 19 września, z przedstawicielami związków zawodowych oświaty i omówił przedstawione przez nich żądania oraz możliwości ich wdrożenia. Ministerstwo proponuje w przyszłym roku podwyżkę wynagrodzeń nauczycieli o 20,5 proc.

„W sumie byłoby to około 70 proc. wzrostu w czasie kadencji tego rządu. Takiego wzrostu nigdy nie było, oczywiście, że chcielibyśmy więcej, ale na razie takie są możliwości państwa. Po drugie, nigdy nie doszło do zmniejszania liczby uczniów w klasach – staramy się działać i coś zmieniać, przede wszystkim poprzez zaprzestanie tworzenia się zbyt dużych klas i stworzenie możliwości zmniejszania liczby uczniów w klasach w samorządach, w których taka redukcja jest możliwa” – mówi minister oświaty, nauki i sportu Gintautas Jakštys.

Ministerstwo oświaty proponuje w przyszłym roku podwyżkę wynagrodzeń nauczycieli o 20,5 proc. Na razie nie ma porozumienia co do etapów podwyżki, przewiduje się, że będzie dwuetapowy wzrost płac. Mają też wzrosnąć wynagrodzenia wykładowców. Planuje się, że w końcu 2024 r. średnia płaca wykładowców będzie stanowić 150 proc. średniego wynagrodzenia w kraju (VDU), a średnia płaca nauczycieli wyniesie 130 proc. VDU.

Na podst. smsm.lt

„Chłopi” polskim kandydatem do Oscara

Animowana adaptacja „Chłopów” Władysława Reymonta została polskim kandydatem do Oscara w kategorii najlepszy pełnometrażowy film międzynarodowy – poinformowano podczas konferencji prasowej w siedzibie Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej.

Na początku września reżyser produkcji Dorota Kobiela-Welchman została uhonorowana Doroczną Nagrodą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w kategorii FILM.

Obraz, podobnie jak poprzedni film Doroty Kobieli-Welchman i Hugh Welchmana „Twój Vincent”, został zrealizowany w technice animacji malarskiej. Tym razem główną inspirację stanowiło malarstwo okresu Młodej Polski. W sercu opowieści o mieszkańcach Lipiec – rozgrywającej się na tle czterech pór roku – twórcy umieścili piękną i utalentowaną plastycznie Jagnę (w tej roli Kamila Urzędowska). Jednym z jej adoratorów jest dużo starszy od dziewczyny, zamożny gospodarz Maciej Boryna (Miroslaw Baka). Przymuszona przez matkę Jagna poślubia Macieja potajemnie romansując z jego synem Antkiem (Robert Gulaczyk).

W obsadzie produkcji znaleźli się również m.in. Ewa Kasprzyk, Sonia Bohosiewicz, Małgorzata Kożuchowska, Andrzej Konopka i Maciej Musiał. Za zdjęcia odpowiadają: Kamil Polak, Radosław Ładczuk i Szymon Kuriata, a za muzykę – Łukasz L.U.C. Rostkowski.

96. gala wręczenia nagród Amerykańskiej Akademii Wiedzy i Sztuki Filmowej odbędzie się 10 marca 2024 r.

Na podst. MKiDN

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kotowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Zdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Stawomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sužany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Projekt finansowany ze
środków Kancelarii Prezesa
Rady Ministrów w ramach
konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Dbajmy o przedszkola w sposób zrównoważony

Część polityków rejonu wileńskiego nawet nie zamierza gościć się z przegraną w ostatnich wyborach, interpretuje dziennikarka portalu 15 min. Violeta Grigaliūnaitė decyzję Rady podstolecznej rejonu w sprawie dofinansowania miejsc w prywatnych przedszkolach dla dzieci, które nie trafią do placówek samorządowych. Decyzją większości Rady to dofinansowanie będzie mniejsze niż początkowo proponował mer.

Co prawda, wybory samorządowe w rejonie wygrała AWPL-ZChR (więc z czym tu się nie gościć), ale i tak dziwne jest to skojarzenie dziennikarki, by łączyć dofinansowanie do miejsc w prywatnych przedszkolach z wyborami. Jeżeli dziennikarka chciała widzieć w tym politykę partii rządzącej w rejonie, to jest pewnie niedowidząca na jedno oko. Sprawę przedszkoli na północnych obrzeżach stolicy politycznie od lat rozgrywa liberalno-konserwatywna opozycja, od której po ostatnich wyborach w tym temacie uzależnił się również mer.

Mówiąc o polityce przypomnieć warto, że jeszcze w końcówce poprzedniej kadencji ówczesne kierownictwo samorządu wystąpiło do ministerstwa oświaty i nauki, by kompleksowo i w sposób skoordynowany (ministerstwo dysponuje przecież również

własną siecią placówek oświatowo-wychowawczych w rejonie) problem załatwić. Chodziło o to, by skooperować środki finansowe i uzyskać prawdziwy obraz, jeżeli chodzi o zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach. Wtedy, jak pamiętam, konserwatyści w rejonowej Radzie grzali temat nawet 500 brakujących miejsc (dane oficjalne na dzień dzisiejszy mówią o 92 oczekujących do przedszkoli, którzy są zameldowani w rejonie). I cóż do spotkań doszło, do gadania też. Jednak nie z winy samorządu do żadnej kooperacji nie doszło.

Tymczasem już Rada w nowym składzie zatwierdziła projekt i budżet na nowe przedszkole w Rzeszy. Budowa będzie kosztować kilka milionów. Ale żeby miliony na budowę przedszkoli wydawać, to warto zastanowić się nad sytuacją w sposób konceptualny: czy pompujemy grube środki, jak np. Wilno, w prywatny biznes przedszkolowy, czy może w sposób bardziej zrównoważony staramy się doraźnie pomóc rodzicom (nie tylko pieniądze, ale i np. w odnalezieniu wolnych miejsc w przedszkolach samorządowych, które są) przy jednoczesnej rozbudowie własnej sieci. Nie muszę dodawać, że środki wydane na własną sieć zawsze są wartością dodaną samorządu jako instytucji publicznej.

Interes właścicieli prywatnych sieci jest oczywisty. Oczywiście jest też dla całej Litwy, kto na nim w kraju najbardziej zarabia. Trudno więc dziwić się, że w „spontanicznej”, przez nikogo „nie inspirowanej” pikiecie pod samorządem w dniu posiedzenia Rady pokazały się też osoby powiązane z Austeją Landsbergienė, właścicielką sieci prywatnych przedszkoli „Vaikystės sodai”. Evelina Janikaitė-Bojarskienė ma prawo domagać się pieniędzy dla prywatnych przedszkoli nawet w wysokości 500 euro miesięcznie, ale samorząd ma też prawo spróbować ten interes publiczny rozwiązać w sposób bardziej zrównoważony.

Miasto Wilno, na które tak chętnie powołuje się mer i liberalno-konserwatywna opozycja, za ostatnie lata na „Vaikystės sodai” i inne prywatne przedszkola wydało, bagatela, aż 52 mln euro, a deficyt miejsc w przedszkolach w stolicy i tak nie zniknął. Być może, gdyby stołeczni władarze pieniądze w omawianym problemie wydawaliby bardziej z myślą o dobru dzieci i ich rodziców, a nie „Vaikystės sodai”, to temat ten już znikłby z wokandy. My w rejonie wileńskim powinniśmy wyciągać wnioski...

Tadeusz Andrzejewski,
radny rejonu wileńskiego

Oddanie ponad 50 mln dla prywatnych przedszkoli jest przejawem korupcji politycznej

(Dokończenie ze str. 1)

2015 roku Rada Miasta podjęła decyzję o tym, że do pobytu dziecka w prywatnym przedszkolu stołeczny samorząd będzie dopłacał ze swego budżetu 100 euro miesięcznie.

„Za ten okres, tj. w ciągu 8 lat, liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli prywatnych wzrosła z 5 do 7 tys. A samorząd przeznaczył w tym czasie ponad 50 mln euro na wsparcie prywatnych przedszkoli. Oczywiście nie rozwiązało to problemu braku miejsc w przedszkolach. Rodzice w dalszym ciągu borykają się z problemem dostania się ich dzieci do

przedszkoli samorządowych, dlatego zmuszeni są posyłać swoje latorośle do przedszkoli prywatnych, a samorząd, zamiast przeznaczyć te 50 milionów na budowę nowych przedszkoli, kieruje je na wspieranie prywatnego biznesu” – wskazał radny z AWPL-ZChR.

Koszt wybudowania jednego przedszkola wynosi około 3 mln. euro. Za te ponad 50 mln. euro samorząd Wilna mógł wybudować aż 17 (!) nowych przedszkoli. Jego zdaniem, „jest to poniekąd przejaw korupcji politycznej, tym bardziej, że nie jest tajemnicą, rodzina przewodniczą-

cego której partii posiada sieć prywatnych placówek oświatowych”. Chodzi tu o Austeję Landsbergienė, założycielkę największej na Litwie sieci prywatnych placówek oświatowych, a prywatnie – żonę lidera konserwatystów Gabrieliusa Landsbergisa.

„Proponuję, aby mer rozważył możliwość przeznaczenia tych środków na budowę nowych przedszkoli zamiast wspierania prywatnego biznesu i omówienie odpowiednich rozwiązań na najbliższych posiedzeniach” – powiedział radny Wiktor Jusiel podczas posiedzenia Rady Samorządu miasta Wilna 20 września br.

Konserwatystom i socjaldemokratom nie udało się przepchać decyzji o wyraźnych znamionach korupcji politycznej

W poniedziałek, 25 września, odbyło się posiedzenie Rady Samorządu Rejonu Wileńskiego. Na porządku dziennym radni rozpatrywali 46 pytań, przyjmując szereg ważnych dla mieszkańców rejonu projektów uchwał. Pochylił się również nad pytaniem tak zwanego finansowania prywatnych przedszkoli.

Mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz widocznie pod naciskiem konserwatystów zaproponował do porządku dziennego projekt, który przewidywał, że samorząd z własnego budżetu będzie płacił prywatnym przedszkolom Wilna i rejonu wileńskiego 120 euro miesięcznie za każde dziecko z rejonu wileńskiego uczęszczające do tych placówek. Na podobieństwo decyzji przyjętych w Wilnie. Jeszcze w 2015 roku w Wilnie została przepchana decyzja wsparcia biznesu prywatnych przedszkoli, na które wydano za te lata ponad 52 miliony euro. Zamiast inwestowania tak dużych funduszy w budowę nowych przedszkoli samorządowych, których można było wybudować aż 17, bowiem koszt wybudowania jednego przedszkola wynosi około 3 mln. euro.

Projekt uchwały przewidujący finansowanie prywatnych przedszkoli został skrytykowany przez większość radnych Samorządu Rejonu Wileńskiego, gdyż nosi on znamiona korupcji politycznej. Powszechnie wiadomo, że jedna z największych sieci prywatnych przedszkoli na Litwie należy do Austej Landsbergienė, prywatnie – żony lidera konserwatystów Gabrieliusa Landsbergisa.

Według projektu, samorząd na ten cel przewidywał wydać w ciągu roku do dwóch milionów euro, a w ciągu całej kadencji ta suma mogła urosnąć nawet do ośmiu milionów euro. Propozycje socjaldemokratów są oceniane jako korupcyjne, nieracjonalne oraz nieuczciwe m.in. względem tych mniej zamożnych mieszkańców rejonu wileńskiego.

Większość radnych Samorządu Rejonu Wileńskiego zadecydowała nie wspierać prywatnych biznesów w Wilnie, a w rejonie wileńskim rekompensować rodzicom koszty związane z posyłaniem dzieci do prywatnych przedszkoli rejonu w wysokości 300 euro rocznie.

Na Litwie – najwyższa w Europie liczba zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu

Liczba przypadków kleszczowego zapalenia mózgu na Litwie jest najwyższa w Europie – podaje Wileńskie Biuro Zdrowia Publicznego.

Według danych Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, w 2022 roku średnia zapadalność na kleszczowe zapalenie mózgu na Litwie wynosi 24,3 przypadków na 100 tys. mieszkańców.

Jak podaje Narodowe Centrum Zdrowia Publicznego (NVSC), zapadalność na tę chorobę w Wilnie wynosiła 11,2 przypadków na 100 tys. mieszkańców, a w rejonie wileńskim 14,3 przypadków. Według najnowszych danych NVSC w 2023 roku (od stycznia do sierpnia) zapadalność na kleszczowe zapalenie mózgu w Wilnie sięga 7,9 przypadków na 100 tys. mieszkańców, a w rejonie wileńskim – 13,7 przypadków na 100 tys. populacji. Porównując te dane widać, że w miesiącach jesiennych liczba zachorowań może jeszcze wzrosnąć.

Na tę chorobę może zachorować każdy, jednak największą zapadalność obserwuje się u osób dorosłych w wieku od 45 do 64 lat.

Kleszczowe zapalenie mózgu jest chorobą wirusową wywołaną przez kleszcze Ixodes, które żywią się ludzką krwią. Patogen ten występuje w ślinie kleszczy i przenosi się na ludzi w ciągu kilku minut od ukąszenia przez kleszcza.

Na podst. vilniussveikiau.lt

NOWINY znad Solczy

Rocznica likwidacji żydowskiego getta w Jaszunach

Nikt się nie uratował

25 września 1941 roku w okolicach wsi Lenkiszki naziści i ich pomocnicy zlikwidowali żydowskie getto w Jaszunach. Niemcy i członkowie litewskiego Sonderkomando Nr 3 wyprowadzali grupy Żydów nad przygotowany wcześniej dół i tam ich rozstrzelali. Po egzekucji dół został zasypany ziemią, a miało to miejsce koło wioski Gaj. Zamordowano wtedy 575 osób (215 mężczyzn, 229 kobiet i 131 dzieci), rozstrzelano także kilku aktywistów sowieckich. Nikt się nie uratował. Dziś w tym miejscu ustawiony jest skromny obelisk informujący o tej tragedii.

Naziści zwozili miejscowych Żydów do pałacu Balińskiego w okresie od 1 września 1941 roku. Byli oni przetrzymywani w dworku w niehumanitarnych warunkach bez jedzenia oraz picia. Miejscowi Polacy próbowali ich ratować, rzucając przez okna żywność, co było surowo zabronione.

W połowie września na rozkaz nazistów kilku najsilniejszych Żydów musiało kopać ogromny rów w polu w Lenkiszkach. Powiedziano im, że ma to być dół do przechowywania ziemniaków. Kiedy był już dość głęboki, rozpoczęły się egzekucje. Trzej naziści obserwowali, jak litewscy kolaboranci konwojowali i zabijali Żydów. Początkowo na miejsce straceń przyprawiano 10 osób. Ofiary ustawiano wokół dołu i rozstrzeliwano. Ludzie wpadali do rowu. Ilość każdej kolejnej grupy straceńców wzrastała, gdyż oprawcy byli zmęczeni drogą z pałacu do Lenkiszek, której długość wynosiła 2 km. Procedurę zabijania uproszczono: Żydom kazano wchodzić do dołu i dopiero wtedy strzelano. W końcu cały dół został zasypany ziemią, traktorem wyrównano powierzchnię.

Mieszkańcy okolicznej wsi Gaj opowiadali później, że przez kilka następnych dni z miejsca straceń wydobywały się jęki, a ziemia się ruszała. Nikt z mieszkańców nie odważył się tam uprawiać pola, a teren ten porósł lasem.

Obecnie miejsce, w którym znajdował się dół, jest otoczone drewnianym płotem, a w centrum znajduje się pomnik – kamień, który ufundowała rodzina jednej z ofiar. Napis na pomniku głosi: „W 1941 roku byli tu rozstrzelani mieszkańcy okolic Jaszun, w tym rodzina Solecznickich”.

Sukcesy Iwony Szulc, młodej pianistki z Solecznik

Laureatka wielu prestiżowych nagród

Iwona Szulc, uczennica III klasy Szkoły Artystycznej im. Stanisława Moniuszki w Solecznikach, lato spędziła twórczo i treściwie, zdobywając kilka nagród muzycznych.

Utalentowana młodociana pianistka z Solecznik wzięła udział w maratonie muzycznym z okazji 700. urodzin Wilna, maratonie młodych talentów „Interliudas”, międzynarodowym konkursie-festiwalu „Muzyka bez granic”. Podczas wszystkich wydarzeń w komisjach oceniających zasiadali znani muzycy litewscy i zagraniczni.

Na festiwalu „Muzyka bez granic” Iwona Szulc wystąpiła w dwóch kategoriach konkursu pianistycznego: z programem solowym i koncertu z orkiestrą. Za program solowy, jak i za koncert z orkiestrą przyznano jej I miejsce. Iwona jest także laureatką wielu nagród, zaproszona została do występów z profesjonalnymi wykonawcami i aktywnie uczestniczy w konkursach w kraju i za granicą. W 2024 roku weźmie udział w XV Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym „Młody Wirtuoz” (Polska), wystąpi na koncercie „Salon Muzyczny Klary Schumann” litewsko-niemieckiej pianistki Guody Gedvilaitė, zagra z Orkiestrą Św. Krzysztofa w Wilnie.

Gratulujemy Iwonie Szulc i jej nauczycielce Jelenie Staniulienė bardzo pięknych i ważnych zwycięstw, życzymy pielęgnowania miłości do muzyki i wytrwałego podążania wyznaczoną drogą.

Stronę przygotował **Andrzej Kolosowski**

Dożynkowe spotkanie partnerów Samorządu Rejonu Solecznickiego

Szeroko zakrojona współpraca

Na zaproszenie mera rejonu solecznickiego Zdzisława Palewicza, w ramach uroczystości dożynkowych w Solecznikach, 17 września br. w sali Administracji Samorządu Rejonu Solecznickiego spotkali się przedstawiciele samorządów, instytucji i organizacji partnerskich, współpracujących z rejonem solecznickim. Na spotkanie przybyły delegacje z 30 samorządów i organizacji z Polski.

– Cieszę się, że mogę powitać naszych przyjaciół na tradycyjnym dożynkowym spotkaniu partnerów Samorządu Rejonu Solecznickiego. Dla większości tu obecnych nie jest to pierwsza wizyta, bowiem wielu z was odwiedza Soleczniki kilka razy do roku, przywoząc różnorodne dary dla placówek oświatowych i społecznych, zabiera dzieci i młodzież na kolonie. Korzystając z okazji chciałbym wam za to serdecznie podziękować. Zapewniam, że wasza pomoc trafia w dobre ręce, w żyzną glebę. Rejon stabilnie się rozwija – mamy doskonale prosperujące gospodarstwa rolne, uporządkowane terytoria, dbamy o oświatę, kulturę i ochronę zabytków. Liczymy też na dalszą współpracę, gdyż bardzo nam zależy na wspólnych projektach, wymianie dzieci i młodzieży, szkoleniach nauczycieli, prezentacji kultury polskiej, utrwalaniu tożsamości narodowej. Odczuwamy waszą wielką życzliwość, ale też oczekujemy wsparcia i pomocy w sprawach, które wymieniłem. Apeluję, abyśmy wspólnie robili dobre rzeczy dla ludzi, których tu, na miejscu, reprezentujemy – mówił Zdzisław Palewicz.

Od wielu lat Samorząd Rejonu Solecznickiego podejmuje działania zmierzające ku rozwojowi kontaktów partnerskich oraz szeroko pojętej współpracy zagranicznej. Efektem tego jest partnerstwo z ponad 30 miastami i gminami w Polsce, Włoszech i Niemczech. Współpraca partnerska realizowana jest na wielu płaszczyznach oraz w wielu dziedzinach. Jednym z jej stałych elementów jest kultura, rozumiana jako promowanie

kultur lokalnych. Co roku na zaproszenie miast partnerskich do różnych zakątków Polski udają się z koncertami zespoły ludowe rejonu solecznickiego. Niemniej ważną płaszczyzną współpracy partnerskiej jest oświata. Na tym polu od wielu lat praktykowane są wymiany młodzieżowe, wycieczki oraz kolonie dla dzieci w wieku szkolnym. W toku spotkania mer rejonu Z. Palewicz dziękował partnerom za współpracę, pomoc i wsparcie.

W toku spotkania mer rejonu solecznickiego złożył podziękowania Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, które odebrał wicemarszałek województwa Zbigniew Ostrowski; Telewizji Polskiej za organizowanie programu „Roźtańczona Litwa” w Solecznikach; sekretarzowi stanu, pełnomocnikowi Rządu do spraw rozwoju i międzynarodowienia edukacji i nauki Tomaszowi Rzymkowskiemu; starostwu Powiatu Warszawskiego Zachodniego reprezentowanego przez wiceprzewodniczącego Rady Tomasza Rusinka; Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku z zastępcą podlaskiego komendanta wojewódzkiego PSP bryg. Marcinem Bielakowiczem na czele; Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” Zarządowi Głównemu, reprezentowanego przez członka zarządu Sebastiana Jaworowskiego; Fundacji Rodakom na Kresach na czele z prezesem Wojciechem Sarnowskim; Fundacji Polskich Wartości na czele z pre-

zesem Wojciechem Woźniakiem.

Listy dziękczynne zostały wręczone Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Mazowieckiego, reprezentowanego przez dyrektora Kancelarii Marszałka Urzędu Województwa Mazowieckiego Magdalenę Flis; Urzędowi Gminy Poczesna na czele z zastępcą wójta Andrzejem Lechem; Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, Oddziałowi Kujawsko-Pomorskiemu na czele z prezesem Piotrem Janiszewskim.

Podczas spotkania mer rejonu solecznickiego Zdzisław Palewicz i burmistrz miasta Jedlina Zdrój Leszek Ostrowski podpisali List intencyjny o nawiązaniu stosunków partnerskich i współpracy pomiędzy dwoma samorządami. Proponowana współpraca dotyczyłaby m. in. podejmowania wspólnych projektów istotnych dla społeczności rejonu solecznickiego i gminy Jedlina Zdrój, edukacji i promocji kultury, organizowania wydarzeń kulturalnych.

W ramach spotkania został także podpisany wniosek projektu „Muzyka bez granic” do programu Erasmus+. Podpisy pod dokumentem złożyli dyrektor Administracji Samorządu Rejonu Solecznickiego Grzegorz Jurgo i Prezydent Miasta Łomży Mariusz Chrzanowski. Grupą docelową projektu byłyby młodzież w wieku 16-25 lat, uzdolniona wokalnie i/lub muzycznie. Projekt przewiduje warsztaty muzyczne w Filharmonii Łomżyńskiej, wycieczki po Łomży, Solecznikach i okolicach, nagrania w studio i koncerty finałowe w Łomży i Solecznikach.

„Cisza i nasza modlitwa”

(Dokończenie ze str. 1)
we wrześniu przez Stowarzyszenie „Rodzina Ponarska”. Współorganizatorem wydarzenia jest Związek Polaków na Litwie i Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Duch wolności silniejszy jest niż śmierć

„Mordy, które dokonywane były z polecenia niemieckich władz okupacyjnych w ponarskim lesie, rozpoczęły się latem 1941 roku i trwały aż po późną wiosnę roku 1944. Ginęli tu obywatele Rzeczypospolitej: Polacy, Żydzi, polscy Tatarzy, polscy Romowie. Polacy przede wszystkim ci, którzy walczyli o wolność i byli przewodnikami w tej walce. Bo tutaj, w ponarskich dołach śmierci, rozstrzelani przez Niemców i kolaborujących z Niemcami części Litwinów, ginęli polscy adwokaci, przedwojenni urzędnicy, polscy duchowni, wykładowcy akademicy, harcerze, młodzież gimnazjalna z Wilna i Wileńszczyzny” –

nach świata, na Ziemi Wileńskiej i nad Wisłą, dziękujemy poległym za to, że nie zabrakło im wiary w wolną Polskę. Bo z tej wiary my, współcześni, czerpiemy siłę na współczesność i przyszłość taką, aby nigdy więcej nikomu nie przyszło nawet do głowy gasić w nas ducha wolności, gasić w nas poczucia dumy z tego, że jesteśmy Polakami, że jesteśmy dumnymi spadkobiercami ponadtysiącletniej historii Rzeczypospolitej. Chwała męczennikom lasu ponarskiego, chwała bohaterom, niech Bóg błogosławi najjaśniejszej Rzeczypospolitej!” – tymi słowami zakończył swe przemówienie szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Naszym podstawowym obowiązkiem jest dbanie o godne upamiętnienie ofiar

Poległym oddali hołd przedstawiciele instytucji i organizacji z Polski i Litwy, reprezentanci społeczności polskiej na Wileńsz-

wiejszej zbrodni dokonanej przez Niemców na północno-wschodnich kresach II RP w okresie II wojny światowej. „Niestety, musimy pogodzić się z faktem, że mimo ogromu tych zbrodni po wojnie ostatecznie sprawiedliwość dosięgnęła tylko niewielu sprawców (...) Bez względu na brak możliwości doprowadzenia do poniesienia odpowiedzialności karnej przez wszystkich sprawców naszym podstawowym obowiązkiem jest dbanie o godne upamiętnienie ofiar. Nie do przecenienia jest rola Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej oraz Stowarzyszenia „Rodzina Ponarska” w dbaniu przez lata o pamięć o Polakach zamordowanych w Ponarach i innych miejscach straceń na Wileńszczyźnie” – napisała w liście marszałek Sejmu RP Elżbieta Witek.

Listy do uczestników uroczystości skierowali również: sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Andrzej Dera oraz sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jaro-

wnioski. „Żeby zachować pamięć, musimy wzmacniać naszą polską społeczność, a szkoła polska jest jednym z filarów naszej społeczności. Liczny udział młodzieży szkolnej w dzisiejszej uroczystości jest potwierdzeniem tego, że ta pamięć nie zaniknie” – mówił Tomaszewski.

Prawda o Ponarach, dodał, to również wyraźne wskazanie na sprawców tej zbrodni. Niestety, jak zauważył, dzisiaj w przestrzeni publicznej często pomijany jest fakt, że masowych mordów w Ponarach, pod nadzorem policji niemieckiej dokonywała kolaboracyjna policja litewska. O tym nie mówi się też w podręcznikach szkolnych. „Tylko

Wolnych Polaków, o której więcej mówiliśmy w zeszłym roku, nie zostali zamordowani, tylko dlatego, że byli Polakami. Świat nauki, medycyna, nauki ścisłe, humanistyczne, filozofia, teologia, świat artystyczny poniosły wielkie straty” – mówiła Wieloch.

Przypomniała, że w przyszłym roku „Rodzina Ponarska”, której założycielką była śp. Helena Pasierbska, będzie obchodzić 30-lecie działalności. „To Helena Pasierbska, nauczycielka polonistka, wyciągnęła Ponary na światło dzienne. Była więźniarka Łukiszek jako młody akowiec i harcerka powiedziała sobie, że jak żywa wyjdzie z Łukiszek, to poświęci życie zbrodni ponarskiej. Tak też zrobiła” – nie kryjąc wzruszenia mówiła Wieloch.

A do wszystkich zebranych wystosowała apel: „My wszyscy biorący udział w tej uroczystości chcemy podzielić się przesłaniem o pokój w myślach i sercu każdego człowieka, każdej władzy we wszystkich państwach świata, aby tragiczna historia Ponar nigdy się nie powtórzyła”.

Odnaczenia

Apel w Ponarach był też okazją do wręczenia odznaczeń. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP prof. Piotr Gliński uhonorował Medalem „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej” prezeskę Stowarzyszenia „Rodzina Ponarska” Marię Wieloch. W imieniu ministra aktu dekoracji dokonał ambasador Polski na Litwie Konstanty Radziwiłł.

Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk uhonorował Medalami Pro Patria osoby, posiadające szczególne zasługi w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość Ojczyzny. Medale otrzymali: Jan Ludwik Piłś, Wanda Wutkowska, Maria Wieloch, Krystyna Rotkiewicz, Jan Ambroziak, Stanisław Bieg, Przemysław Namsołek, Edward Trusewicz.

Podczas Apelu Pamięci odprawiona została Msza św., którą celebrowali księża z Polski i Litwy. Oprawę muzyczną liturgii zapewniła Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego oraz zespół „Ballada” z Wojdat. W uroczystości udział wzięła asysta honorowa z Batalionu Reprezentacyjnego Wojska Polskiego.

Na zakończenie uroczystym apelem pamięci oddano hołd pomordowanym w Ponarach mieszkańcom Wilna i Wileńszczyzny.

Fot. **Marlena Paszkowska**

mówił podczas uroczystości szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk

„Taki był plan Niemców, taki był plan Sowietów w czasie II wojny światowej – złożyć Polskę do grobu. Ale jak słusznie powiedział syn Ziemi Wileńskiej Marszałek Józef Piłsudski, w Polakach ducha wolności nie można zabić i zabić go się nie da. I każdy, kto będzie próbował zabić ducha wolności, skazany jest na niepowodzenie. Bo ten duch wolności silniejszy jest niż śmierć. I mimo tej straszliwej ofiary, mimo blisko 100 tys. istnień ludzkich, 100 tys. obywateli RP, którzy zostali tutaj zamordowani w okresie blisko 3 lat, nie udało się zabić nigdy tego, co w nas najpiękniejsze – ducha wolności, marzenia o wolności” – podkreślił Kasprzyk.

„I dzisiaj, kiedy gromadzimy się na grobach pomordowanych, to jako wolni ludzie, wolni Polacy, mieszkający w różnych stro-

czyźnie, w tym prezes Związku Polaków na Litwie, poseł do Parlamentu Europejskiego Waldemar Tomaszewski, posłowie na Sejm RL Rita Tamašunienė i Czesław Olszewski, mer rejonu sołecznickiego Zdzisław Palewicz, przewodniczący Rady Polonii Świata Jarosław Narkiewicz, wiceprezes ZPL Edward Trusewicz, również kombatanci, radni Wilna i rejonów wileńskiego, sołecznickiego i trockiego oraz licznie zgromadzona społeczność szkolna z Wileńszczyzny, harcerze i in. W uroczystościach uczestniczył także ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł, przewodniczący Rady do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przy Szefie UdsKiOR Bogusław Nizieński.

List okolicznościowy do uczestników dzisiejszej uroczystości skierowała marszałek Sejmu RP Elżbieta Witek. Odczytał go dla zebranych ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł. W liście Witek podkreśliła, że Ponary były miejscem naj-

sław Sellin, generalny konserwator zabytków.

Tylko prawda doprowadzi nas do pojednania

„Pamięć o tragicznych wydarzeniach ponarskich i o naszych polskich męczennikach i bohaterach powinniśmy zachować i na pewno to zrobimy. Bo jak mówił nasz wieszcz w „Dziadach”, jeśli zapomnę o nich – Ty, Boże na niebie, zapomnij o mnie! To jedno z głównych mott działalności Związku Polaków na Litwie, który przy współpracy ze Stowarzyszeniem „Rodzina Ponarska”, na czele z Marią Wieloch, co roku te uroczystości organizuje” – powiedział prezes ZPL Waldemar Tomaszewski. Wspomniał też śp. Helenę Pasierbską, która była pierwszą prezeską stowarzyszenia i wiele zdziałała, ażeby pamięć o Ponarach zachować.

Prezes ZPL zaznaczył, że o mordzie w Ponarach musimy nie tylko pamiętać, ale też wyciągać

prawda nas wyzwoli, tylko prawda doprowadzi nas do pojednania” – mówił Tomaszewski.

Nie usłyszeliśmy słowa „przepraszam”

„W 2000 roku, kiedy było otwarcie Kwatery Polskiej, wysłuchaliśmy kilku wystąpień, zarówno przedstawicieli władz litewskich, jak i polskich, ale nie usłyszeliśmy słowa „przepraszam” – podczas apelu powiedziała Maria Wieloch, prezes Stowarzyszenia „Rodzina Ponarska”.

Prezes przypomniała, że w tym roku przypada 80. rocznica rozstrzelania w Ponarach grupy polskich zakładników – przedstawicieli polskiej inteligencji. Egzekucja 10 zakładników przeprowadzona została w nocy z 16 na 17 września 1943 roku. Wśród zamordowanych był światowej sławy onkolog Kazimierz Pelczar. „Jak inaczej wyglądałaby teraz Polska, gdyby oni oraz polska młodzież, głównie ze Związku

Pionier turystyki

(Dokończenie ze str. 1)

Konferencję zorganizowali posłowie AWPL-ZChR Rita Tamašunienė i Czesław Olszewski, Instytut Polski w Wilnie oraz Muzeum Władysława Syrokomli w Borejkowszczyźnie.

W tym roku przypada jubileusz dwusetnych urodzin Władysława Syrokomli (wł. Ludwik Kondratowicz), wybitnego twórcy polskiego romantyzmu, aktywnego i niezwykle popularnego uczestnika życia kulturalnego Wileńszczyzny połowy XIX wieku, piewcy Litwy, jednego z animatorów kultury na ziemiach byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Władysław Syrokomla wiele też podróżował i jest autorem pierwszego turystycznego przewodnika po Litwie.

„Konferencja poświęcona 200. rocznicy urodzin Władysława Syrokomli, polskiego i litewskiego poety, publicysty, tłumacza, krajoznawcy i autora pierwszego przewodnika turystycznego na Litwie. Ten twórca epoki romantyzmu XIX wieku pozostawił po sobie nie tylko pieśni zaczerpnięte z mądrości ludowej, którego dzieła są śpiewane i czytane od kilku stuleci, ale tę osobowość możemy nazwać pionierem turystyki na Litwie. Barwnie opisał swoje podróże po rodzinnych wileńskich okolicach, pozostawił nam pierwszy przewodnik turystyczny, szlaki turystyczne, malownicze opisy okolic, ludzi i zwyczajów.

Jego osobowość również została rozpatrzona przez Państwową Komisję Pamięci Historycznej, gdyż był przedstawiony jako osobowość roku – powiedziała witając wszystkich posłanka na Sejm RL Rita Tamašunienė.

Celem konferencji jest upamiętnienie tej zasłużonej postaci, utalentowanego poety, tłumacza, dramaturga, autora gawęd, szkiców z podróży.

„Syrokomla jest jednym z najciekawszych poetów epoki romantyzmu. Żył zaledwie 39 lat, ale do tego wieku sporo napisał. Ciągłe przyjeżdżał do Wilna, skąd zrodziły się wędrowki po Litwie. Opisywał litewską przyrodę, zabytki kultury, a przede wszystkim ludzi. Jego dzieła turystyczne uważane są za bardzo ważne źródło turystyki w XIX wieku, co potwierdziła dzisiejsza konferencja. Pragnę podkreślić, że popularnością cieszą się różne aplikacje mobilne, ale bardzo przydatne jest także korzystanie z rozmaitych publikacji turystycznych, przewodników turystycznych, w których można znaleźć wiele informacji, co doskonale wpisuje się w polską dyplomację kulturalną” – powiedziała dyrektorka Instytutu Polskiego w Wilnie Dorota Mamaj oraz podziękowała organizatorom.

Podczas konferencji referat wygłosił dr Józef Szostakowski (Muzeum Władysława Syrokomli). Tematem jego referatu jest

„Piewca Litwy – Władysław Syrokomla”.

Dr Józef Szostakowski podkreślił, że Syrokomla jest prawdziwym przykładem jak kochać i szanować swoją ojczyznę. Podróżował przeważnie po Litwie i pisał, że to wstyd nie poznawać swego kraju, a cudze zwiedzać. Dlatego też w podróży prowadził dziennik, obrazowo opisywał każdą swą wyprawę.

Dr Ewelina Bukauskaitė z Litewskiego Muzeum Narodowego wygłosiła referat pt. „Kolekcja obrazów Władysława Syrokomli: wystawa ze zbiorów Litewskiego Muzeum Narodowego poświęcona 200. rocznicy urodzin poety”.

Jak powiedziała dr Ewelina Bukauskaitė, przed rokiem wspólnie z pracownikami muzeum w Borejkowszczyźnie poznając spadek pozostawiony przez Syrokomlę, zaczęli badać i ciekawić się kolekcją obrazów. Ten nieduży domek w Borejkowszczyźnie

mieścił dość niezwykłą kolekcję obrazów, staroci, biblioteczkę książek i archiwa. Wiele obrazów otrzymał w prezencie od znanych malarzy z myślą, że zostaną ilustracją do jego książek. W bibliotece miał zbiór ok. 2500 tomów książek. Zamiłowanie do kolekcjonerstwa przyszło też ze środowiska pracy w Muzeum Starożytności.

Syrokomla zachęcał innych, by kolekcje dzieł sztuki były otwarte i dostępne dla innych. Dlatego już w najbliższą sobotę, 29 września będzie można zapoznać się z częścią kolekcji Władysława Syrokomli, którą przekazano po śmierci jego wnuczki. W kolekcji znajdują się obrazy wileńskich malarzy m.in. Wincentego Dmochowskiego, Michała Elwiro Andriolliego, Wincentego Ślodzińskiego oraz Henryka Pilata, Franciszka Kostrzewskiego.

Danuta Bernatowicz przedstawiła referat pt. „Opisy podróży

Władysława Syrokomli w kontekście turystyki zrównoważonej XXI wieku”.

W swoim referacie Danuta Bernatowicz podała kilka wątków, z których jeden był wyjątkowy, opisujący wizytę w Borejkowszczyźnie pisarza i podróżnika Teodora Tripplina w 1856 r. Tripplin pisząc o przyjaźni z Syrokomlą, wspomina o jednym niezwykłym dniu. „Był to dzień 17 sierpnia, gdy duchowo spokrewniliśmy się, gdy Syrokomla poprosił być świadkiem chrztu dla jego dziecka. Teodor wiedział, że protestanta może być chrzestnym dla katolika”.

Lina Lūre przedstawiła referat pt. „Wędrowki Władysława Syrokomli z Wilna po Litwie”.

Ruta Bankauskaite, główna specjalistka Grupy Rozwoju Gospodarczego (w zakresie turystyki) przedstawiła odczyt pt. „Znaczenie człowieka w turystyce”.

Fot. Marlena Paszkowska

U honorowano najlepszych uczniów z placówek oświatowych w rejonie wileńskim

Piękna tradycja

W Szkole Sztuk Pięknych w Rudominie odbyła się uroczystość przyznania tytułu „Najlepszy Uczeń Szkół Samorządu Rejonu Wileńskiego 2023” dla tegorocznych maturzystów, którzy zdobyli maksymalną liczbę punktów (100) z egzaminów maturalnych, oraz laureatów olimpiad i konkursów.

Piękna tradycja uhonorowania uczniów i ich nauczycieli, która ma na celu podziękowanie i nagrodzenie najzdolniejszych uczniów oraz pedagogów, którzy ich kształcili, została zapoczątkowana w 2018 roku przez byłą wieloletnią mer rejonu wileńskiego Marię Reksć.

Tradycyjnie wręczenie nagród odbywa się w dwóch etapach: pierwszego dnia, 21 września, wręczono nagrody absolwentom, którzy na państwowych egzaminach maturalnych otrzymali „setki”, a także zwycięzcom olimpiad i konkursów. W tym roku nagrodzono łącznie 86 uczniów i 59 nauczycieli z rejonu wileńskiego. Drugiego dnia, 22 września, nagrodzeni zostali uczniowie nieformalnych szkół edukacyjnych, zwycięzcy krajowych, międzynarodowych konkursów plastycznych i muzycznych, zawodów sportowych i ich przygotowują-

cy nauczyciele – w tym roku 80 uczniów i 42 pedagogów.

W swoim przemówieniu powitalnym mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz powiedział, że każde osiągnięcie zarówno ucznia, jak i nauczyciela są słyszalne, znane i widoczne nie tylko w szkole, ale także w całym rejonie i poza nim. Podziękował wszystkim za wielki wysiłek, dobry przykład i doskonałe osiągnięcia w nauce.

Wicemer rejonu wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė skierowała życzenia do uhonorowanej młodzieży: „Życzę nigdy się nie zatrzymywać, dążyć do nowych wyników i nowej wiedzy. Także życzę, aby po ukończeniu uczelni litewskich lub zagranicznych wracalibyście do rodzinnego rejonu wileńskiego i tutaj tworzylibyście dobrobyt swój i wszystkich mieszkańców”.

W tym roku najwięcej „setek” na maturze w rejonie wileńskim

zdołał Dominykas Saulius Žalys z Gimnazjum im. Wielkiego Księcia Litewskiego Olgierda w Mejszagole. Maksymalną ilość punktów na maturze zdobył z języka angielskiego, matematyki, fizyki. Młody człowiek już studiuje fizykę na Uniwersytecie Wileńskim. „W ciągu całego roku szkolnego uświadomiłem sobie bardzo ważną rzecz, że o sukcesie decyduje praca, stały wkład, ciągłe wysiłki i wspierająca społeczność, która pomaga nam osiągnąć zamierzone cele. Wszystko to zadecydowało, że jestem tu dzisiaj”

– powiedział Dominykas Saulius Žalys i podziękował za uznanie dla jego ciężkiej pracy.

Wszyscy uhonorowani uczniowie i nauczyciele, którzy ich przygotowali, otrzymali podziękowania od mera samorządu, upominki i kwiaty. W uroczystości wzięli również udział i otrzymali nagrody absolwenci gimnazjów, podlegających Ministerstwu Oświaty, Nauki i Sportu, którzy na egzaminach maturalnych uzyskali 100 punktów (2 z Czarnego Boru i 1 z Gimnazjum w Rzeszy).

Program urozmaicił występ

artystyczny uczniów rejonu wileńskiego. Każdy uczestnik mógł zrobić zdjęcia w pobliżu specjalnie przygotowanej na tę okazję fototapety. Po zakończeniu uroczystości wszyscy udali się do stołu z poczęstunkiem.

A w piątek, 22 września, w Szkole Sztuk Pięknych w Rudominie odbyła się druga tura ceremonii wręczenia nagród, podczas której zostali nagrodzeni najlepsi uczniowie w dziedzinach artystycznych i sportowych – w tym roku 80 uczniów i 42 pedagogów.

W stolicy

Koniec papierowych biletów w wileńskich autobusach i trolejbusach

We środę, 20 września, Rada Samorządu m. Wilna podjęła decyzję o rezygnacji z papierowych biletów w miejskim transporcie publicznym i zastąpieniu ich biletami elektronicznymi. Zdecydowano także, że za bilet jednorazowy będzie można zapłacić zbliżeniowo kartą bankową.

Bilety papierowe sprzedawane obecnie przez kierowców zostaną zastąpione 60-minutowymi biletami elektronicznymi (cena – 0,90 euro). Taki bilet będzie można kupić na kasowniku za pomocą zbliżeniowej karty bankowej. Bilety ulgowe – 80 i 50 proc. – będzie można nabyć za pomocą karty JUDU/Karty wilnianina oraz aplikacji mobilnych „m.Ticket” i „Trafi”. Papierowe bilety jednorazowe będą sprzedawane do 1 września 2024 roku i będą obowiązywać do 2027 roku. Według samorządu, zmiany te ułatwią pasażerom wybór biletów oraz płacenie za nie, odciążą

kierowców i zmniejszą obciążenia administracyjne przewoźników.

Od 8 stycznia 2024 roku nie będą sprzedawane niepopularne bilety 5- i 10-dniowe, których sprzedaż stanowi mniej niż 1 proc. całkowitej sprzedaży biletów komunikacji miejskiej. Ponadto nie będzie już najrzadziej kupowanych biletów 180-dniowych (6 miesięcy) i 270-dniowych (9 miesięcy). Posiadacze tego typu biletów będą mogli z nich skorzystać w ciągu 3 lat od daty zakupu. Nadal będą obowiązywać bilety krótkookresowe 30 i 60 minut, 1- i 3-dniowe bilety terminowe oraz bilety 30-dniowe (1 miesiąc), 90-dniowe (3 miesiące) i 365-dniowe (12 miesięcy). Ceny biletów nie ulegną zmianie. Nadal będą obowiązywać bilety ulgowe, z wyjątkiem jednorazowego e-biletu, zakupionego za pomocą karty bankowej w kasowniku. Po wejściu w życie zmian zamiast dotychczasowych 51 rodzajów biletów pozostanie 30 podstawowych rodzajów biletów

oraz wszystkie bilety specjalne: „Statyk ir važiuok” („Parkuj i jedź”), „Pradinuko bilietas” („Bilet pierwszoklasisty”), specjalny bilet 12-miesięczny, bilet kontrolny i inne.

Jako że od 27 maja tego roku działające nowe kasowniki dają możliwość wyboru, który bilet chcesz aktywować, od 31 grudnia 2023 roku nie będzie już można dopełnić karty e-pieniądzmi. Należy pamiętać, że już istniejące na karcie e-pieniądze nie znikną i będzie można je wykorzystać. Gdy działał stary system biletowy, pasażerowie komunikacji miejskiej, posiadający różne rodzaje biletów, nie mieli możliwości wyboru, który bilet aktywować – system automatycznie wybierał najwcześniej zakupiony, co często powodowało niedogodności. Dlatego pasażerom była zaproponowana alternatywa – doładowanie karty JUDU/Karty wilnianina e-pieniądzmi, za które można było kupić bilety krótkoterminowe 30- i 60-minutowe.

Nowe ceny paliw stałych dla ogrzewających swoje domy samodzielnie

W związku ze spadkiem cen paliw stałych i innych na rynku, mieszkańcom Wilna ustalone zostały nowe ceny, na podstawie których naliczane będą rekompensaty za ogrzewanie.

„Przeprowadzona w sierpniu analiza cen rynkowych wykazała największą zmianę w sprzedaży mieszanego drewna opałowego ze znacznym w porównaniu do ubiegłego roku spadkiem cen. Po przeprowadzeniu analizy porównawczej cen paliwa od dostawców ustaliliśmy średnią cenę, którą będziemy stosowali w nowym sezonie grzewczym do obliczania rekompensat wydatków na ogrzewanie domu i gorącą wodę” – mówi Ieva Paberžienė, kierowniczka Wydziału Świad-

czeń Socjalnych Samorządu m. Wilna.

Nowe ceny paliw stałych i innych na nadchodzący sezon grzewczy do obliczenia średniej rekompensaty wydatków na ogrzewanie mieszkań i gorącą wodę: cena 1 metra sześciennego mieszanego drewna opałowego (łupanego) – 62,64 euro, węgla kamiennego – 0,35 euro za 1 kg, brykietów torfowych – 0,19 euro za 1 kg, gazu płynnego w butlach – 1,46 euro za 1 kg, pelet drzewnych – 0,30 euro za 1 kg.

Przy uściśleniu warunków przyznawania pieniężnego wsparcia socjalnego przewidziano również, że w trybie wyjątkowym wsparcie będzie mogło być przyznawane, gdy wartość posiadane-

go na zasadzie prawa własności przekracza ustanowioną normę nie więcej niż o 10 procent.

Bardziej rygorystyczny jest również punkt dotyczący modernizacji (odnowy) bloku mieszkalnego. Uściślono okoliczności i listę dokumentów, które mają zostać podane do Wydziału Świadczeń Socjalnych, gdy właściciel mieszkania w bloku mieszkalnym, mający prawo do rekompensaty lub pobierający taką rekompensatę, nie uczestniczył lub odmówił udziału w zebraniu, na którym była omawiana/podejmowana decyzja ws. projektu modernizacji (odnowy) bloku mieszkalnego i z powodu tych działań nie została rozpoczęta realizacja projektu.

Sowieckie tablice pamiątkowe zostaną usunięte

Rada Samorządu m. Wilna podjęła decyzję o usunięciu tablic pamiątkowych z tekstami w języku rosyjskim z czasów sowieckich lub tych, na których wymieniona została Litewska Socjalistyczna Republika Radziecka. 13 tablic zostanie zamienionych na standardowe tablice pamiątkowe i wróczą na swoje miejsca, natomiast w przypadkach 3 tablic zdecydowano, że nie zostaną ponownie zawieszane. Z inicjatywy Komisji Pamięci Historycznej Samorządu m. Wilna zrewidowano

mieszczące się w Wilnie tablice pamiątkowe – wykryto 16 tablic z sowieckimi relikami.

Samorząd odnowi tablice pamiątkowe poświęcone Antanasowi Račiūnasowi (ul. A. Mickevičiaus 33), Borisasowi Daugivietosiui (ul. V. Mykoliaičio-Putino 8), Juozasowi Lingysowi (ul. A. Vienuolio 14), Balysowi Dvarionasowi (ul. Vasario 16-osios 17), Valentinasowi Adamkevičiusowi (ul. A. Vienuolio 14), Mykolasowi Bukšy (ul. Vasario 16-osios 16), Juozasowi Rudzinskasowi (ul. A. Goštauto

2/15), Jonasowi Švedasowi (ul. Tiltlo 7), Juozasowi Karosasowi (ul. Birutės 9A), Romualdasowi Juknevičiusowi (ul. A. Vienuolio 14), Broniusowi Kelbauskasowi (ul. A. Vienuolio 14), Steponasowi Juknie (ul. A. Vienuolio 14), Kiprasowi Petrauskasowi (ul. Raseinių 14).

Umieszczone w okresie sowieckimi tablice pamiątkowe poświęcone są działaczom kultury i sztuki, zwrócono się więc pisemnie do różnych organizacji skupiających artystów – Ministerstwa Kultury Republiki Litewskiej, Li-

Zapytaj, nie zbłądzisz!

Porady prawne

● Na początku bieżącego roku Unia Europejska (UE) opublikowała obowiązującą wszystkie państwa UE bardziej rygorystyczną dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych (NIS2), która przewiduje, że w przypadku luk w cyberprzestrzeni odpowiedzialność za to będzie ponosiło kierownictwo firm, a spółkom przyjdzie wypłacać kary w wysokości milionów euro. Państwa mają czas do 18 października 2024 r. na transpozycję zmian do prawa krajowego, jednak szef spółki „Telia Lietuva” Daniel Karpowicz twierdzi, że przedsiębiorstwa już teraz powinny szykować się do zmian.

Jedną z najważniejszych zasad i jednym z najważniejszych celów NIS 2 (ang. *Network and Information Security (NIS)*) jest zapewnienie – w obliczu zagrożeń cybernetycznych – ciągłości działań przedsiębiorstw sektorów ważnych dla państwa. Jak podkreśla D. Karpowicz, ważne, że rozszerzona została lista sektorów, dla przedsiębiorstw których obowiązują założenia dyrektywy.

Niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa NIS2 będzie obowiązywała firmy działające w sektorach energetyki, transportu, bankowości, infrastruktury rynku finansowego, opieki zdrowotnej, dostaw wody pitnej, zagospodarowania ścieków, infrastruktury cyfrowej, administracji publicznej, kosmosu, produkcji, przetwórstwa i dystrybucji produktów żywnościowych.

Założenia NIS2 są również aktualne dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie usług informatycznych i komunikacyjnych, usług pocztowych i kurierskich, zagospodarowania odpadów, produkcji i dystrybucji chemikaliów, usług cyfrowych, w tym przedsiębiorstwa handlu elektronicznego, badań naukowych i działających w określonych dziedzinach produkcji, jeśli zatrudniają 50 i więcej pracowników, a ich roczny obrót lub roczna wartość bilansowa wynosi co najmniej 10 mln euro.

„Firmy te będą musiały spełnić nowe wymogi dotyczące bezpieczeństwa łańcucha dostaw z bardzo ściśle określonymi środkami egzekwowania i weryfikacji. Ponadto firmy te będą zobowiązane do zgłaszania w określonych terminach (24-72 godz.) incydentów cybernetycznych organowi odpowiedzialnemu. Na Litwie – Narodowemu Centrum Cyberbezpieczeństwa” – mówi Karpowicz.

Naruszenia wymogów dyrektywy podlegają surowym karom – do 10 mln euro lub do 2 proc. rocznego obrotu spółki oraz osobistej odpowiedzialności kierownika spółki. Zgodnie z obowiązującymi dotychczas przepisami dyrektor generalny nie ponosił odpowiedzialności za cyberbezpieczeństwo firmy. A więc, jak podkreśla dyrektor ds. klientów korporacyjnych „Telia Lietuva”, przedsiębiorstwa i ich kierownictwo nie powinni lekceważyć wymogów dyrektywy.

D. Karpowicz akcentuje, że niezbędne prace domowe obejmują inwentaryzację istniejącej architektury sieci i opracowanie bezpiecznej architektury, sporządzenie listy krytycznych systemów działalności oraz dokładną ocenę ryzyka dla tych systemów. Ważne jest również zapewnienie odpowiednich narzędzi i zasobów do zapobiegania incydentom, ich wykrywania i identyfikacji, reagowania, przywracania działalności i naprawiania lub łagodzenia skutków.

tewskiego Związku Muzyków, Litewskiego Związku Pisarzy, Litewskiego Związku Teatralnego, Litewskiej Akademii Muzyki i Teatru oraz Instytutu Litewskiej Literatury i Folkloru. Organizacje te składały propozycje ws. usunięcia i zamiany tablic na nowe oraz proponowały teksty na nie.

Kilka tablic pamiątkowych – po dokonaniu oceny upamiętnionych na nich osób i ich dzia-

łalności w okresie sowieckim – postanowiono nie wymieniać na nowe, lecz usunąć. Są to tablice poświęcone pedagogowi muzycznemu Juozasowi Banaitisowi (ul. Beržyno 5), poecie, prozaikowi Teofilisowi Tilvytisowi (ul. Dominikonų 1), aktorowi teatralnemu Wasilijowi Iwanowiczowi Kaczałowowi (ul. Didžioji 14). Zdjęte tablice przechowywane będą w spółce „Grinda”.

Prognose pogody na tydzień

Czwartek 28 września	Piątek 29 września	Sobota 30 września	Niedziela 1 października	Poniedziałek 2 października	Wtorek 3 października	Środa 4 października
23°C	23°C	19°C	19°C	18°C	19°C	19°C
14°C	13°C	14°C	11°C	10°C	11°C	12°C
Księżyc:		X 06	X 14	X 22	X 28	
		OSTATNIA KWADRA	NÓW	1 KWADRA	PEŁNIA	

KALENDARZ
CODZIENNY

Czwartek, 28 września

Dzień Giedymina – założyciela Wilna
Słońce: wsch. – 7.14, zach. – 19.03
Długość dnia – 11 godz. 49 min.
Fausta, Luby, Marka, Salomona, Waclawa

Piątek, 29 września

Świętych Archaniołów
Słońce: wsch. – 7.16, zach. – 19.00
Długość dnia – 11 godz. 44 min.
Gabiela, Michała i Rafala

Sobota, 30 września

Międzynarodowy Dzień Tłumacza
Słońce: wsch. – 7.18, zach. – 18.58
Długość dnia – 11 godz. 40 min.
Felicji, Franciszka, Grzegorza, Hieronima, Honoriusza, Zofii

28 WRZEŚNIA

1873 – urodził się Waclaw Berent, pisarz (*Ozimina, Żywe kamienie*), przedstawiciel realizmu w literaturze Młodej Polski (zm. 1940).

29 WRZEŚNIA

1823 – urodził się we w. Smolhów (ob. Białoruś) Władysław Syrokomla (jako Ludwik Władysław Franciszek Kondratowicz), znany wileński poeta, „lirnik wioskowy” (zm. 1862).

1943 – urodził się Lech Wałęsa, w 1980 współzałożyciel i pierwszy przewodniczący NSZZ „Solidarność”, prezydent Polski w l. 1990-1995, laureat Pokojowej Nagrody Nobla z 1983.

– marszałek Pietro Badoglio podpisał na pokładzie brytyjskiego pancernika HMS Nelson akt bezwarunkowej kapitulacji wojsk włoskich.

30 WRZEŚNIA

1273 – został powieszony przez Krzyżaków Herkus Monte (Mantas), wódz Prusów w czasie II powstania pruskiego (1260-1274) (ur. 1225).

1773 – zwołany przez Rosję, Prusy i Austrię w Warszawie Sejm Rozbiorowy ratyfikował traktaty zatwierdzające I rozbiór Polski.

1938 – został podpisany układ monachijski (Niemcy, Włochy, Wielka Brytania i Francja), zezwalający Niemcom na aneksję części Czechosłowacji. 1 X wojska niemieckie zajęły Kraj Sudecki.

1 PAŹDZIERNIKA

1943 – urodził się Jean-Jacques Annaud, francuski reżyser i scenarzysta (*Czarne i białe w kolorze* – Oscar, *Walka o ogień* – Cezar).

1953 – urodził się Michał Mackiewicz, dziennikarz i wydawca

Niedziela, 1 października

Międzynarodowy Dzień Muzyki
Słońce: wsch. – 7.20, zach. – 18.55
Długość dnia – 11 godz. 35 min.
Cecylii, Danuty, Teresy, Igora

Poniedziałek, 2 października

Świętych Aniołów Stróżów
Słońce: wsch. – 7.22, zach. – 18.53
Długość dnia – 11 godz. 31 min.
Aleksandry, Antoniego, Teofila

Wtorek, 3 października

Światowy Dzień Ludności
Słońce: wsch. – 7.24, zach. – 18.50
Długość dnia – 11 godz. 26 min.
Ewolda, Gerarda, Jana, Teresy

Środa, 4 października

Światowy Dzień Ochrony Zwierząt
Słońce: wsch. – 7.25, zach. – 18.48
Długość dnia – 11 godz. 23 min.
Franciszka, Konrada, Lucjana

(„Magazyn Wileński”), prezes ZPL w l. 2002-2021, poseł na Sejm RL (2008-2020).

1993 – na Uniwersytecie Wileńskim została utworzona Katedra Filologii Polskiej (ob. Centrum Polonistyczne).

2013 – zmarł Giuliano Gemma (czasami Montgomery Wood), włoski aktor (*Nicolas z Markizy Angeliki, Lucznik z Sherwood*) (ur. 1938).

2 PAŹDZIERNIKA

1523 – został wydany w Krakowie napisany po łacinie poemat Mikołaja Hussowczyka *Pieśń o żubrze* z 11 wierszami dedykowanymi królowej Bonie Sforzy.

1938 – wojska polskie wkroczyły na czechosłowackie Zaolzie (uprzedzając Niemców).

1998 – zmarł Jerzy Bińczycki, popularny aktor (Bogumił z *Nocy i dni, Znachor*) (ur. 1937).

3 PAŹDZIERNIKA

1923 – urodził się we Lwowie Stanisław Paweł Stefan Jan Sebastian Skrowaczewski, światowej sławy kompozytor i dyrygent (zm. 2017).

1973 – urodziła się na Bermudach Lena Headey, angielska aktorka (*Cersei Lannister z Gry o tron*).

2013 – zmarł Siergiej Bielow, znany radziecki koszykarz, mistrz olimpijski, świata i Europy (ur. 1944); w 1991 uznany przez FIBA najlepszym europejskim koszykarzem w historii.

4 PAŹDZIERNIKA

1923 – urodził się Charlton Heston (jako John Carlton Carter) amerykański aktor (*Mojżesz z Dziesięciorgo przykazań, Ben Hur* – Oscar) (zm. 2008). **WI. P.**

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Indie ruszają w stronę Słońca

Indyjska agencja kosmiczna poinformowała, że po zakończeniu dwutygodniowej misji, wyłącznie łazik księżycowy, który jako pierwszy dotarł do południowego bieguna Księżyca.

Łazik Pragan ze statku kosmicznego Chandrayaan-3 został „ustawiony w tryb uśpienia”, ale z naładowanymi bateriami i włączonym odbiornikiem – poinformowała Indyjska Organizacja Badań Kosmicznych (ISRO). Pragan przebyła odległość ponad 100 m, potwierdzając obecność siarki, żelaza, tlenu i innych pierwiastków na Księżycu.

Teraz Indie mają nadzieję na sukces sondy wystrzelonej na początku września w celu badania Słońca. Jak każda obecnie działająca sonda

kosmiczna zajmująca się Słońcem Aditya-L1 (w języku hindi oznacza „Słońce”) będzie próbowała rozwiązać zagadkę źródła wiatru słonecznego i faktu, że ponad milion kilometrów od powierzchni Słońca, temperatura nie spada, a rośnie do ponad miliona stopni Celsjusza.

Sonda w ciągu czterech miesięcy przemierzy 1,5 mln kilometrów. Następnie zostanie umieszczony w sektorze kosmicznym zwanym punktem Lagrange’a, gdzie obiekty pozostają na miejscu ze względu na równoważenie sił grawitacyjnych.

Dzięki temu, że będzie obserwowała Słońce bezustannie, będzie wcześniej ostrzegala nas przed zjawiskami i zdarzeniami, które mogą mieć wpływ na pogodę kosmiczną w otoczeniu Ziemi.

Śmiech na zdrowie

Spotyka się dwóch znajomych.

- Dokąd idziesz?
- Na próbę chóru.
- E, to nuda...
- Wcale nie!
- A co tam robicie?
- Gramy w karty, pijemy wódkę i piwo.

- A kiedy śpiewacie?
- Jak wracamy do domu!

Do knajpy wchodzi zgrany facet, ociera pot z czoła i zamawia piwo.

- Płaci drobnymi i narzeka.
- Co za dzień! Najpierw na dworcu znalazłem kapelusz z drobnymi, a potem gonił mnie jakiś długowłosy gość z gitarą...

- Przychodzi facet do lekarza:
- Panie doktorze ja zawsze słyszę sprzeczne polecenia. Czy ja jestem opętany?
- Nie. Jest Pan po prostu żonaty.

- W szpitalu:
- Panie doktorze, co się dzieje po śmierci?
- Zmieniamy pościel.

Na lekcji nauczycielka pyta Zdzisia:

- Jaki kształt ma Ziemia?
- Okrągły.
- Dobrze, siadaj.
- A teraz wstanie do odpowiedzi Jasiu i powie nam skąd o tym wiemy?
- Bo Zdzisiu nam przed chwilą powiedział...

- Sąd.
- Oskarżony! Imię?
- Marian.
- Nazwisko?
- Jest-Niewinny. Właśnie sobie zmieniłem Wysoki Sądzie. Przed rozprawą...
- Proszę zaprotokołować. Marian Jest-Niewinny...
- Dziękuję Wysoki Sądzie... to ja już sobie pójdę.

Spotyka się dwóch kolegów.

Pierwszy z nich zagaduje:

- Wyglądasz na wypoczętego i zadowolonego z życia. Jesteś na urlopie?
- Ja nie, tylko mój szef...

Żona do męża, gdy znalazła jego zaskórniaki:

- Skąd masz tak dużo pieniędzy?
- Oszczędzałem na prezent dla ciebie.

– Co? Ale dlaczego tak mało?!

Jasio pyta taty przy kolacji:

- Tato, a dlaczego ty się ożeniłeś z mamą?
- Tata odkłada widelec, patrzy na żonę i mówi:
- Widzisz, nawet nasze dziecko tego nie rozumie.

Mąż do żony:

- Kochanie, nie mogę znaleźć herbaty!
- Ty beze mnie to z niczym byś sobie nie poradził! Nigdy się nie nauczyłeś, że herbata jest w apteczce, w puszcze po kakao.

Rozmowa o pracę:

- Jakże ma pan zalety?
- Biorę sprawy w swoje ręce i zawsze wszystko załatwiam do końca!
- Ok, odezwiemy się do pana.
- Nie. To ja się do was odezwę...

Stary hydraulik bierze praktykanta na robotę. U gościa wybiło szambo, hydraulik nurkuje w tym szambie. Po 2 minutach wypływa i mówi do praktykanta:

- Podaj klucz płaski 24!
- Po czym znowu nurkuje na kolejne 2 min.
- Wypływa i mówi:
- Podaj klucz płaski 17!
- Znowu nurkuje. Wreszcie wyszedł z rowu cały uwalony i mówi do praktykanta:
- No a ty się ucz, bo całe życie będziesz podawał klucze.

Kulturalnie?

Kos kompletny

– Nagrodziliśmy film kompletny – powiedział Filip Bajon, przewodniczący tegorocznego jury ogłaszając, że Złote Lwy 48. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni przypadły „Kosowi” Pawła Maślona.

Akcja filmu toczy się w XVIII-wiecznej Polsce. Ze Stanów z afroamerykańskim kompanem wraca Tadeusz Kościuszko (aktor Jacek Braciak). Wiedziony myślą o insurekcji, trafia w sam środek walk klasowych między szlachtą a chłopstwem, zaborcami i posiadaczami ziemskimi, urzędnikami

państwowymi a zwykłymi bandytami. Maślona, w filmie rozpisany na kilka bardzo wyrazistych postaci, wykracza poza granice kina kostiumowego. Bo przemoc i okrucieństwo nie znają ram epoki historycznej, a charakter narodowy kształtują dekady nierozliczonych waśni, ran i rachunków krzywd. Film dostał też trzy inne nagrody – za drugoplanową rolę męską Roberta Więckiewicza, montaż i charakteryzację.

Srebrne Lwy przypadły „Imago” Olgi Chajdas. To bardzo interesujący post-punkowy dramat psychologiczny o młodej kobiecie, która w ponurej rzeczywistości późnego PRL-u i na początku transformacji usiłuje wykrzyknąć swoją potrzebę wolności. Historia ta rozpoczyna się w Trójmieście w 1987 roku, a kończy w 1989, po pierwszych wolnych wyborach w Polsce. Nagrody za pracę przy tym filmie wywieźli też autor muzyki Andrzej Smolik oraz odtwórczyni głównej roli Lena Góra.

Wielkim wygranym tego wieczoru był też „Doppelganger. Sobowót” – opowieść o ludziach wplątanych w tryby historii, szukających swojej tożsamości. Z nagrodami wyjechali z Gdyni autorzy zdjęć, kostiumów, scenografii, odtwórca drugoplanowej roli męskiej Tomasz Schuchardt, a wreszcie reżyser Jan Holoubek.

Jurorzy postanowili też przyznać nagrodę specjalną filmowi „Chłopi” DK Welchman, Hugh Welchman. Swoją nagrodą uhonorowała ten film trójmiejska publiczność. Będzie polskim kandydatem do Oscara.

„Platynowe Lwy”, nagrodę za całokształt twórczości, odebrał scenograf Allan Starski.

9 771648 531003